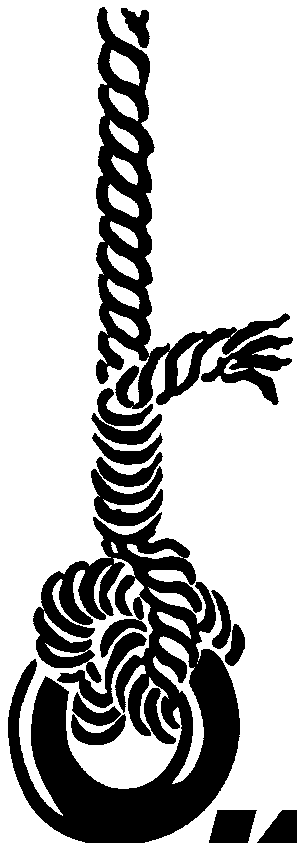
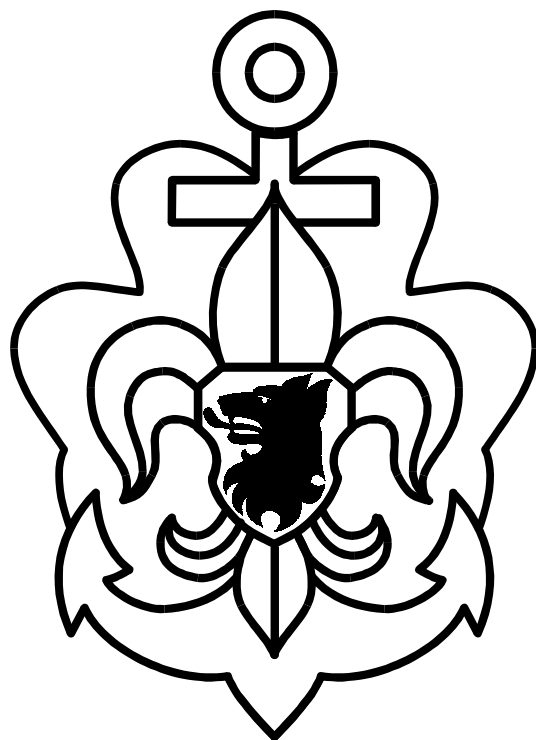

**zpravodaj
vodních
skautů
a skautek**

**KAPITÁNSKÁ
POŠTA**

HKVS
2001/2002
r o ě n í k

6

Kapitánská pošta 6

Obsah	strana
Thinking Day	1
Sklonění k vodě	2
Guadalcanal 3.	3–4
Experimentální archeologie V.	4–5
Skautský oddíl na hranicích NP Podyjí	5–6
Výstavba přehrad na Vltavě I.	7–8
Skauting jako životní styl	9–10
HKVS soutěžil	10
Jachtservis informuje	10
Kalendář akcí	11
Vodní skauti do Evropy	12
HKVS hlásí	13

*Necht' tvoje cesta vede vzhůru
a vítr vane vždy do tvých zad.*

*necht' slunce září měkce do tvé tváře
a déšť jemně padá na tvá pole.*

*A než se opět setkáme,
necht' dobrý Bůh tě chrání
ve své dlani.*

Irské požehnání

Thinking Day

Skauti celého světa vzpomínají 22. února narozenin světového náčelníka lorda Roberta Baden - Powella, skautky celého světa vzpomínají 22. února narozenin světové náčelní lady Olave Baden - Powellové.

V našich zeměpisných šířkách se tento den vždy slavil jako Den sesterství. Aniž bych chtěl našim sestřím ubírat jejich sesterskost, Den zamyšlení nebo Den rozjímání mne oslovuje přece jen o něco víc.

A tak rozjímám:

Moje „rodná“ Flotila si v dobách předsametových připomínala vznik vodních skautů v Liberci datem, které bylo totožné s jejím úředním vznikem, každým jejím úředním přejmenováním a konečně se i po sametu ke stejnému datu registrovala opět v Junáku. Ostatně ten liberecký námořnický ples se tradičně koná právě v tuhle dobu.

Když moje „rodná“ Flotila v dobách předsametových slavila Den sesterství, vydávala jej za úřední Den sovětského námořnictva, vyrukovala v parádních téměř skautských krojích a sestry hned věděly proč.

Chvála sametu, dnes už tyto kamufláže dělat nemusíme a proto ty dny nazýváme pravým a často i původním názvem.

A tak rozjímám dále:

Den zamyšlení je i Dnem sesterství. My těm sestřím mezi vodáky říkáme bratři kapitánky nebo sestry kapitáni a jsme rádi, že jsou takové, jaké jsou. Dnes si ale připomeňme i to, že jsou členy mezinárodní organizace skautek WAGGGS a že tato organizace je o poznání chudší než chlapecká WOSM. Proto náčelní a zahraniční zpravodajka Junáka pravidelně vyzývají střediska k dobrovolnému příspěvku WAGGGSu ve výši 2,- Kč za členku. Což kdybychom, bratři kapitáni, jednou ty naše sestry považovali opravdu za nám rovné a my vodáci odevzdali zahraniční zpravodajce 2,- Kč za každého, opravdu každého vodáka, když už se chlubíme, že my mezi sebou rozdílů necítíme? Berte to jako výzvu!

Nu, nakonec jsem rozjímал o sesterství, o bratrství, o zamyšlení.

**Stisk levice všem!
Váš Vezír
hlavní kapitán**

Sklonění k vodě

6. Vodopád

Kolik krásy a kolik různorodých tónů hudby je ukryto v tom jediném slově! Je krásný ve svém hukotu, posilován vydatným přílivem přívalové vody, je krásný v tichém zurčení svého letního nedostatku a je tajemný v zimě, kdy jeho krásu změnil panující mráz na pohádkovou bělost namrzajících rampouchů, pod nimiž tušíme víc, než je vidět: skryté proudění živé vody s její silou, která po miliony let obrušuje a proměňuje tvář Země.

Krásy a síla se tu potkaly, jedna posiluje druhou, jsou jako dvě nerozlučné sestry. Sdílejí tu své místo s omšelými balvany, s dřevinami, které bojují o holý život v té troše zeminy skalních rozsedlin, vždy znovu zraňované střepinkami ledu a vždy znovu udržované při životě rozstříkanými kapičkami vlahé letní vody, která jim nedá zahynout.

Hudba zpívajících vod tu je slyšet za nesmělého čířkání pobřežního ptactva a můžeme v ní slyšet vše - od hlubokých a temných tónů varhan po cinkání zvonkohry droboučkových provazců vody, které splývají z kamenných převisů do studánek droboučkových tůňek. Kolik kapek tu krásu vytvořilo, nikdo nespočítá. Je osobitá, je nenapodobitelná, je neuchopitelná, ba co víc, ona je věčná, aspoň měřeno délkou lidského života a paměti.

Posedět v takovém místě v kteroukoli roční dobu, to přináší užitek. První spočívá v tom, že jsme vytrženi v tichu přírody ke vnímání hluku, ne ale ledajakého. Hluk vody je přirozený.

Jako by nám chtěl připomenout, že je zbatečné prahnout po tiché harmonii mezilidských vztahů, dokud nerozeznáme, že jí musí předcházet prožívání všelijakých trampot, ne nepodobných hukotu vod. Vodopád učí naději, že všechno, i vodopád těžkostí, břemen závazků, stejně tak krásných chvil, nás nakonec přivede k tiché tůni tam dole po potoce a o to silněji budeme vnímat krásu toho uklidnění.

Užitkem z takového pozorování je pak i zkušenost, že to všechno způsobila obyčejná voda. Stačilo jen, aby jí bylo dost a dostala ten správný spád. I my tu zkušenost můžeme zužitkovat. Říká třeba starou pravdu, že sám nejsem nic, kde se sejdou k dobrému cíli dva nebo tři, už dokáží mnoho. Jen musí mít společný cíl, vůli a vytrvalost. O tom vodstvo nespoutaných vodopádů ví své a ohlazené kameny ve vodotečích také.

Víte, kolik životadárného kyslíku načerpá voda na svých pádech do hlubin, ve svém čerání a dovádění mezi kameny? Víte, kolik čistoty jí přibude, kolik užitečnosti pro její budoucí život? I tím nás může oslovit, když říká: Z každé životní situace existuje východisko, každá životní situace má pro nás svou školu moudrosti.

Váš Petr Hájek - Balú

Jirka Hold - Amateur:

GUADALCANAL 3.

ANEB: „TROCHA HISTORIE NIHOHO NEZABIJE“

V minulém pokračování jsem slíbil, že se v tomto čísle KAPITÁNSKÉ POŠTY dozvíte něco o tom, co je vlastně Šalomounovo souostroví a jakou roli v něm hraje ostrov Guadalcanal. Takže vězte, že pradávnu historii ostrova a souostroví neznáme vůbec. O novější historii ale víme, že někdy v roce 1565 začal přesvědčovat španělský důstojník don Alvaro Mendaña, povoláním dobrodruh a oblíbený synovec pana peruánského místokrále (tedy svého strýce), že by bylo dobře, kdyby mu poskytl příležitost a hlavně peníze, aby se mohl vypravit do bájně zlatonosné země Ofir. Z téhle země prý měl získávat své bohatství král Šalomoun, o kterém se vede řeč již v bibli. Strýc podlehl výmluvnosti svého synovce, peníze poskytl a hlavně vystrojil dvě kompletní lodě s nimiž milý synoveček dne 19. listopadu 1567 vyplul na naprosto nejistou cestu. Z domovského přístavu Callao vyplula výprava západním kursem. Podle zachovaných lodních deníků lodě propluli mezi Markézami a souostrovím Tuamotu. (Prosím, vezměte si k ruce globus nebo mapu a sledujte cestu oněch lodí, je to zajímavé !) Výprava se krátce zastavila na ostrovech Ellice, hlavně proto, aby nabrala čerstvou pitnou vodu a vysadila pár námořníků, kteří již začali trpětí kurdějemí. Po vymytí a naplnění dubových sudů vodou plachtěla výprava dále a dne 7. února 1568 se jim zjevila zase pevnina. Posádky zjistily, že se jedná o veliký ostrov, který pojmenovaly Santa Isabela. Netušily ovšem, že je to první z celé řady ostrovů nově objeveného souostroví a radostně zakotvily, aby opravily svoje trochu poškozené lodě. Opravy se trochu protáhly a tak dokonce námořníci pokáceli stromy a postavili z nich docela novou loď, jejímž kapitánem se stal jistý Pedro de Ortega, jeden z Mendaňových důstojníků. Pedro de Ortega měl ovšem o navigaci jen mlhavé problémy, lodní denník dokonce prostořece říká, že si pletl Polárku s jakousi jinou hvězdou a docela úspěšně prý na moři bloudil. Přesto doplul Pedro de Ortega se svou posádkou k dalšímu ostrovu, kterému dal jméno podle svého rodného města, které se nacházelo daleko odtud ve španělské provincii Valencii. Hádejte, jaké jméno to bylo ? No ano, ostrov dostal jméno GUADALCANAL. Výprava ovšem plula ještě dál, objevila některé další ostrovy, žádné zlato krále Šalomouna nikde nenašla, povraždila pár domorodců a pár Španělů zase povraždili domorodci. Přes neúspěch (co se zlata týče) nazval Alvaro Mendaña tyto ostrovy jménem krále Šalomouna. A tak dne 11. září 1569 lodě zakotvily opět ve svých domovských přístavech v Peru. Jak je peruánský místokrále přivítal, není známo, ale asi nebyl nadšen tím, že se žádné zlato nekoná. Že výprava objevila oblast, která se dostala do dějin lidstva až o 373 let později, o tom tedy neměli ani peruánští šamanové nejmenšího ponětí. Alvaro Mendaňovi ovšem bájně zlato nedalo pravděpodobně spát celých dalších třicet let. Tolik roků mu totiž trvalo než se opět vydal na cestu stejným kursem. Jenže dojel jen k ostrovům Santa Cruz, kde nějak tajuplně zemřel. Lodní denník

jeho lodě to odbyl jen krátkou poznámkou o jeho smrti v noci. Šalomounovy ostrovy pak na dlouhých dvěstě let zmizely nejen z podvědomí lidstva a námořníků, ale španělští královští hydrografové dokonce prohlásili, že Mendaña nic neobjevil, že si všechno vymyslel a ostrovy ze všech map vymazali ! Jenže v roce 1767 Šalomounovo souostroví na své cestě našel pro změnu významný francouzský mořeplavec jménem de Bougainville. Jeden z ostrovů byl nazván i jeho jménem a i u tohoto ostrova se v letech 1942 - 1943 hřměla lodní děla .

Tehdy vlastně o tyhle ostrovy nikdo neměl zájem. Zlato tu nebylo, ostrovy byly daleko od řídkých lodních cest a tak jedinými obyvateli ostrovů bylo pár stovek polynéských domorodců. Ale nakonec se v době koloniálních velmocenských výbojů v posledních dvaceti letech devatenáctého století ostrovy staly předmětem zájmu tehdejších námořních velmocí. Něco nějakým způsobem získali Němci (včetně Bougainillova ostrova) a Angličané (či spíše Velká Británie) zase nepříliš kalým způsobem dostali ostrovy okolo Santa Cruz. To víte, to již bylo století parních bitevních lodí a dělových člunů a tak se ti domorodci ani moc bránit nemohli. Ale na druhé straně je nutno uznat, že „kolonizátoři“ zavedli jakýs takýs pořádek a jakous takous civilizaci. Vlastní ostrov Guadalcanal je asi 160 km dlouhý a 50 km široký. Na první pohled z paluby klimatizované lodě vypadá ostrov moc krásně a romanticky. Má hory vysoké asi tak 2000 metrů a je porostlý pralesy a lesostepí. Jenže tenhle pohled klame a příslušníci námořní pěchoty, „mořských včel“ (co to bylo vysvětlíme v dalších pokračováních) měli Guadalcanalu brzy plné zuby. Na ostrově totiž panuje horké a nezdravé podnebí, teplota dosahuje až 35 stupňů Celsia, denně strašně prší, což zase způsobuje rozmočení půdy na lepkavé bláto a tím vzniká i ideální příležitost pro líhnutí milionů komárů, kteří nejen že píchají, lezou do úst, očí a uší, ale hlavně roznášejí zárodky tropické malárie. Ostrov trpí i zoufalým nedostatkem pitné vody a úrodnější půdy. V tehdejších materiálech námořního průzkumu US NAVY se dočtete, že před bitvou u Guadalcanalu žilo na ostrově velmi uboze asi 6 tisíc domorodců, že tam občas přijížděli nadšení misionáři, kteří se ale, těžce nemocní malárií a tropickými horečkami, brzy vraceli domů. Jen na pobřeží se tu a tam dařilo malým plantážím, ale jejich australští majitelé, jakmile vydělali nějaké peníze, se také velmi rychle vraceli domů, tj. do Austrálie a zejména do Sydney. Nedaleko Guadalcanalu leží jiný ostrov, u kterého se také odehrálo několik velkých námořních bitev. Jméno tohoto ostrova je TULAGI a podle stejných zpráv tehdejší námořní rozvědky, je to místo daleko přívětivější. Jednak panuje na tomhle ostrově neskonale příjemnější podnebí, ale hlavně má Tulagi velmi dobrý a skrytý přístav, což samozřejmě námořní rozvědku nesmírně zají-

pokračování na str. 4

Experimentální archeologie V.

KDO ŠETŘÍ, MÁ ZA TŘI

Pavel Bár - Pavlík

„Poplách! Pod tento povel by se dalo popsati ráno, jež skokem ze spacáku po doslechnutí se zvuku blížícího se traktoru začalo. Traktor to nebyl ledasjaký. Na valníku uložen vezl kládu o průměru 50 cm, z níž budiž tesána lodice pravěkých obyvatelů zdejších končin, po jejímž složení na místě k tomu určeném v hlavách dotýčných mnohé kroucení a překrucování závitů nastalo, aby dílo zdařile k cíli svému dospělo.“

Takto zní část zápisu jedenáctého táborového dne z léta roku 1992. Naši vedoucí se tehdy na našem druhém pravěkém táboře rozhodli pro opravdu odvážný čin: vytvořit z kmene lípy pravěký člun.

Taková pravěká loď je vytesaná, jak jinak, z jednoho kusu dřeva. My jsme získali kmen lípy, staré 84 let, původně určené ke zpracování na palivové dřevo. Jeho délka byla asi 3,5 metru a průměr asi 50 cm. A během šesti dní se z tohoto masivu úspěšně podařilo vyrobit člun, schopný plavat na vodě a navíc uvést i jednoho odvážlivce.

O práci na člunu se obvykle zájemci přetahovali (protože kolikrát za život se vám poštěstí pracovat na takovémto experimentu), největší zásluha ale patří našemu oddílovému kapitánovi, Zdeňkovi Dvořákovi, který je přeci jen tím hlavním tvůrcem.

Největší práci, při které byla zaměstnána většina tábora, dalo přemístění kmene na kozy, na nichž byl opracováván. Nejprve se zpracoval do přibližného tvaru lodí, poté se za-

čal vydlabávat a nakonec se musel zahladit do konečné podoby. Po prvním spuštění na vodu se ještě zjistily poslední nedostatky a nedodělky, které bylo nutné dokončit. Například praskliny se zalepily smolou.

Když přišel první pokus o plavbu na vodě i s pasažérem, přilákalo to zájem celého tábora. Po nutných křtinách nastal okamžik čekání a neklidu. Nebudu vás, milí čtenáři dlouho napínat, vše se podařilo a když jsme vyrobili i pádlo (z odřezku lipového kmene), loď byla schopna užívání.

Člun máme dodneška a v nejhroších časech, až nebude na nové lodě, můžeme náš pravěký člun využít. (Kdo šetří, má za tři.)

Pokud si ovšem netroufáte rovnou na experiment takového rozsahu, ale máte přesto chuť zkusit si práci se dřevem, můžete si alespoň vyřezat dřevěnou lžici. Je to jedna z nejdůležitějších částí vybavení, a to nejen v experimentální archeologii.

Nejvhodnější je dřevo z lípy, ale lze použít i olši či břízu. Tvarem se pravěká lžice téměř neliší od dnešních, podle výzkumů měla jen kratší rukojeť. Lžice zpracováváme pomocí ostrého nože, kterým ji vyřezeme a poté na vydlabání jamky použijeme půlkulaté dláto. Nakonec se musí lžice dobře vyhladit smirkovým papírem, aby nám třísky nezůstávaly zapíchnuté v jazyku.

Takže, ať se rozhodnete pro jednodušší či náročnější experiment se dřevem, držím vám palce, ať vám zůstanou.

Guadalcanal... pokračování ze str. 3

malo. Před válkou Britové zřídili na ostrově zásobárnu uhlí pro svoje obchodní i válečné lodě, na Tulagi se usadila i církev v podobě anglikánského biskupa a díky přístavu se tu soustředila i většina obchodu této oblasti. Své tichomořské filiálky tu mělo i několik obchodních společností. Vlastní válečné události začali prvním květnovým týdnem roku 1942, když se Japonci vylodili na ostrovech TULAGI a FLORIDA. Jenže to už končí historie a začíná tehdejší současnost, takže o tom zase až příště.

Prameny:

Archiv a přednášky z lodi USS EAGLE:

Admirál King: The United States Navy at War 1941-1945.

Official Reports to the Secretary of the Navy, Washington 1947.

Smith, S.E.: The United States Navy in World War II, New York 1966.

Creswell John: Sea Warfare 1939-1945, New York 1947.

Hubáček Miloš: Vítězství v Pacifiku, Praha 1986.

SKAUTSKÝ ODDÍL NA HRANICÍCH NP PODYJÍ

(POKUS O SOUHRN ZKUŠENOSTÍ S ČINNOSTÍ ODDÍLU VE VELKOPLOŠNÉM CHRÁNĚNÉM ÚZEMÍ)

Pavel Kolář, středisko PODYJÍ Znojmo

ÚVOD

Jednotlivé body skautského zákona tvoří neodmyslitelnou páteř oddílové práce. Různá je však hloubka postojů, které si k daným apelům vytváříme uvnitř sebe, a doba, po kterou nám trvá jejich skutečné pochopení. Jde povětšinou o celoživotní práci, ale protože staré přísloví říká, že chybami se člověk učí, a ne vždy musí být ty chyby jeho, pokusím se vypsát několik praktických postřehů k 6. bodu Skaut je ochránce přírody a cenných výtvorů lidských.

Přivedly mě k tomu především dvě zkušenosti, jedna dlouhodobá - dvouletá práce v oddělení ekologické výchovy Správy NP Podyjí, druhá zdánlivě epizodní. Z té první budu vycházet v dalších kapitolách, ta druhá může myslím dobře posloužit jako úvodní ilustrace.

Je to už několik let, kdy jsme v prvních čtrnácti červencových dnech s oddílem sjížděli Berouнку. Místo pro vodácký putovní tábor vybrané spíše z nouze, protože na jiných řekách byl katastrofální nedostatek vody. Snad až příliš klidnou plavbu nám vynahrazovalo nádherné okolí, údolí a lesy patřící do CHKO Křivoklátsko. V polovině tábora obvykle plavbu přerušíme, posádky vymění pádla a lodě za turistické boty a batohy na zádech a vypraví se po svých na dvouaž tří denní průzkum okolí. Ukončení puťáku jsme pro tento rok naplánovali na hradě Týřov, kde se měly posádky setkat, přespat a druhý den se vrátit do základního tábora. Touha po romantické noci na zřícenině v nás převážila vědomí, že okolí Týřova je národní přírodní rezervací (připomenou, že to podle zákona o ochraně přírody je území odpovídající 1. nej přísnější chráněné zóně národního parku, ve kterém je samozřejmě táboření zakázáno). Vyvrcholení hry - setkání posádek - proběhlo bez problémů a noc jsme stráženi pevnými zdmi hradu pod hvězdným nebem strávili bez komplikací. Ráno jsme ještě posbírali odpadky své i cizí, sbalili batohy a vydali se na zpáteční cestu. Sešli jsme značenou cestou do údolí, kde jsme už zdálky viděli naše posádky v živé diskusi s nějakým cizím člověkem. Když jsme se přiblížili i my starší, onen pán se prokázal odznakem a průkazem strážce ochrany přírody. Prozradil nám, že když viděl poránu scházet z Týřova dvacet lidí, že se o něj pokoušel infarkt. Dále, že už od dětí ví, že jsme nestavěli stany a nerozdělávali oheň, a tedy podle jejich výkladu vyhlášky „netábořili“, že by ho přesto zajímalo, v jakém stavu jsme hrad opustili. A tak se dva z nás opět vraceli na zříceninu, tentokrát s doprovodem. Těch několik kilometrů a asi dvě hodiny času, které jsem strávil s člověkem, jehož jméno už si dnes nevybavím, bylo nejlepším školením o ochraně přírody, kterého se mi kdy dostalo. Jeho počáteční oprávněná nedůvěra při chůzi a rozhovoru postupně opadávala a zcela zmizela až poté, co nás u našeho nočního tábořiště prakticky naučil, jak odstranit i ty nejtělesnější stopy našeho pobytu (ostatní už byly v batozích sneseny dolů). Od té doby si v oddíle často připomínáme jeho přístup - pochopení, náročnost, praktičnost a pře-

střičnost. Nemusí se totiž týkat jen budování vztahu k ochraně přírody.

NP PODYJÍ

Národní park Podyjí byl vyhlášen roku 1991 na území bývalé CHKO a jeho smyslem je především ochrana unikátně zachovalého říčního údolí. Paradoxně tomu napomohlo stažení železné opony v 50. letech, kdy byl do velké části dnes chráněného území zakázán vstup z důvodu blízkosti rakouských hranic. Přírodě bylo dáno čtyřicet let nerušeného vývoje a přestože dnes rozhodně nejde o původní krajinu, vrátilo se asi 40km údolí řeky Dyje do „přírodě blízkého stavu“. Na poměrně malém území (cca 62 km²) dnes najdeme pestrou paletu lesních a rostlinných společenstev a na ně navazující bohatý výskyt živočišných druhů. Jeho význam je o to větší, že téměř všechna obdobná říční údolí byla v minulých letech zničena výstavbou přehrad, komunikací a rekreačních objektů.

Nebezpečím pro všechny, kdo žijí v těsné blízkosti této jedinečné přírodní památky, je právě důvěrná znalost prostředí a z toho někdy vyplývající přezíravost. Například k návštěvnímu řádu, kterým je upravováno chování každého, kdo překročí hranici chráněného území. Týká se to jak obyvatel okolních obcí, kteří měli dříve přístup i do míst, která jsou dnes přísněji chráněna kvůli přírodě než kvůli blízkosti hranic, tak i oddílů dětí a mládeže, které například sídlí ve Znojmě několik kroků od tabule „NP Podyjí“.

MOŽNOSTI SPOLUŽITÍ ODDÍLU A CHRÁNĚNÉHO ÚZEMÍ

TURISTIKA, HRY A POZNÁVÁNÍ PŘÍRODY

Vyhlášení nejvyššího stupně ochrany nad územím, které známe, znamená hlubší zamyšlení nad smyslem vyhlášek a nad vlastní činností. Nelze jen mechanicky opakovat postupy, náměty a místa k hrám, na které jsme byli zvyklí v dobách před vyhlášením NP. Okrajová III. zóna lemující vnější část národního parku je nejvíce poznamenána hospodářskou činností člověka a je zde umožněno přiměřené využívání zemědělství, lesnictví a turistiku, které je však podmíněno zájmy ochrany přírody. Naše aktivity poněkud „drsnějšího rázu“ (bojové hry apod.) musíme tedy směřovat do těchto míst anebo nacházet místa nová mimo hranice NP i jeho ochranného pásma (rozdělávání ohně, vaření v přírodě atd.). Jde o jeden z možných úkolů pro R&R - transponovat známé hry a aktivity do nového prostředí. Do území I. zóny (přísně přírodní), zahrnující především samotné údolí řeky Dyje, a II. zóny (řízené přírodní), která zahrnuje velkou část lesního komplexu a nejhodnotnější plochy bezlesí (například roz-

pokračování na str. 6

Skautský oddíl na hranicích... pokračování ze str. 5

sáhlá vřesoviště), je vstup možný jen po vyznačených turistických cestách. To je ale přístup, ke kterému je nezbytné návštěvníky postupně vychovat, z důvodů, které jsem uvedl výše (tj. „je to přece naše“, případně „tak jsme to dělali vždycky“). Není-li člověk odborník, nemusí vědět, že zrovna prochází místem jediného výskytu dané rostliny, cyklista nemůže tušit, že v místech, kterými má zakázán průjezd, hnízdí jediný pár dravých ptáků a potřebuje klid. Ponechejme si proto tato místa jen k poučení a poznávání a naučme tomu především děti. NP Podyjí je relativně malý a přesto je proťkaný poměrně hustou sítí turistických cest a cyklostezek. Samozřejmě, že zůstávají místa nepřístupná běžným návštěvníkům (některé skalní vyhlídky apod.). Představme si ale, co může způsobit opakované sešlapávání tenké vrstvy půdy na skalním podloží, projdou-li tudy desítky lidí. Nezbyvá nám, než oželet krásný výhled a využívat především těch přístupných míst.

Nemohu na tomto místě nezmínit náš dávný sen o možnosti projet úsek řeky Vranov - Znojmo na lodích. Údolní nádrž Vranov nad Dyjí na západním konci NP pravidelně pouští vodu v době energetické špičky. Srdce každého vodáka pak plesá nad nádhernými peřejemi, které se tvoří v řečišti pod přehradou, a obdivuje jazyky vody na starých jezích bývalých mlýnů. Jenže se tak děje v nejpřísněji chráněné I.zóně, navíc řeka v prostřední části svého toku tvoří státní hranici ČR - Rakousko. Dlouho jsme se snažili domluvit se Správou NP možnost organizovaného splutí řeky v daném úseku a nikdy nám to bylo s odvoláním na Návštěvní řád (zákaz pořádání hromadných sportovních, turistických a jiných veřejných akcí a zákaz provozování vodních sportů a vodní turistiky na řece Dyji) povoleno. Uznání správnosti tohoto postupu nám trvalo velmi dlouho (některým dodnes), ale podíváte-li se na množství lidí, kteří se sjíždějí k vypouštění libovolné přehrady (VTJZ Jihlava, vypouštění Lipenské nádrže v době konání mistrovství ČR apod.), musí ustoupit námitky, že vodáci by okolí řeky za předem daných pravidel nijak nepoškozovali. Není tomu bohužel tak. S dostupností nafukovacích plavidel (rafty, Pálavy) se staly dostupnými i obtížné vodácké terény, a přestože 95 % účastníků pravidla dodrží, zbývající 5% způsobí přírodě neúměrně velké poškození. Nezbyvá, než opět vysvětlovat a vychovávat.

BRIGÁDY

Jednou z cest, jak se dostat do míst běžně nedostupných a ještě navíc přírodě pomáhat, je využít nabídky Správy NP (obdobně tomu bude i v jiných velkoplošných chráněných územích) na pomoc při brigádách, kterými se provádějí např. biotechnické zásahy v II.zóně (kosení a hrabání trávy na vřesovištích, likvidace náletových dřevin apod.). Opět je třeba dětem vysvětlit a zdůvodnit smysl daných prací a výsledek, kterého chceme dosáhnout. Napomáhá to bližšímu poznání vztahů mezi jednotlivými druhy organismů v přírodě (např. proč musí náletový akát ustoupit druhově bohatšímu společenstvu vřesoviště, proč zůstávají i na těchto plochách solitérní stromy a skupiny stromů, umožňující život dalším dru-

hům hmyzu apod.) Práce je nutné provádět jen v přiměřeném množství, aby se pro děti nestaly zátěží a nevyvolaly tak opačný efekt, než jsme zamýšleli.

Některé práce jsou ideální náplní pro R&R. Podařilo se nám např. domluvit již druhé léto účast našich starších členů na likvidaci netýkavky žláznaté - rostliny zarůstající břehy mnoha našich řek, jejíž rozšíření v pobřežních porostech NP je nežádoucí, protože snižuje druhovou rozmanitost tohoto ekosystému. Práce je to velmi náročná a namáhavá, ale důležitou kompenzací pro brigádníky je skutečnost, že se provádí z řeky za pomoci raftových člunů. Je to cesta, jak si splnit vodácký sen, ne samoúčelně, ale ve prospěch přírody.

VYCHÁZKY S ODBORNÍKEM, PŘEDNÁŠKY, BESEDY

Jedním z úkolů správy každého chráněného území je osvětová a výchovná práce. Pro blízké seznámení s přírodou je ideální využít zkušeností odborných pracovníků, kteří o dané území pečují. NP Podyjí organizuje po celý rok vycházky a exkurze na různá témata (geologie, rostliny, ptáčí zpěv ...), velký úspěch měla organizace Evropské netopyřní noci, kdy mají návštěvníci možnost zblízka a názorně poznat život těchto nočních tvorů. Pro poznání přírody a výchovu dětí jde o výborný prostředek i pro vedoucí, kterým třeba znalosti z některého oboru chybějí. Pro zajímavost připojuji na závěr kalendář akcí, který vypracovala Správa NP Podyjí v minulém roce. Mohl by sloužit jako inspirace, z kolika různých pohledů lze výlety a vycházky organizovat.

Správy NP a CHKO jsou neocenitelným zdrojem také informací tištěných a obrazových, většinou mohou za jistých podmínek zpřístupnit svůj fond knih, časopisů a videokazet. Často se podílejí na organizaci přehlídek EKOFILM apod.

ZÁVĚR

Mohlo by se zdát, že přemíra zákazů, příkazů a vyhlášek nás musí v životě omezovat. Naučíme-li se ale respektovat jejich smysl a přijmeme-li za své ty, které napomáhají zachování věcí přesahujících zájem jednotlivce, můžeme se pohybovat stejně volně jako labuť na hladině jezera. Vždyť i ona je omezena pobřežní čarou. Co ale na této ohraničené ploše dokáže, ukazuje skutečný smysl svobody.

Dříve než si začneme stěžovat, že to a to nejde, dříve než začneme hledat cestu, jak daný zákaz obejít, zkusme využít vše, co je nám dovoleno. Ze své vlastní zkušenosti mohu doporučit přímé kontakty se Správami kteréhokoliv chráněného území, kterého by se naše činnost mohla dotknout. Jde většinou o lidi zapálené pro ochranu přírody a přestože je někdy okolnosti nutí uvažovat především jako úředníky státní správy, pro rozumně zdůvodněné potřeby mladých lidí (a tedy i skautských oddílů) mívají pochopení.

Literatura:

Národní park PODYJÍ, Vranovská přehrada, Kartografie Praha 1996

Plán péče o NP Podyjí a jeho ochranné pásmo, Správa NP Podyjí, Znojmo 1994

VÝSTAVBA PŘEHRAD NA VLTAVĚ

České řeky prostupují jako cévy celé území Čech a tvoří zajímavou hydrologickou oblast, která se téměř kryje se zeměpisnou hranicí. Vodní páteří celé této hydrologické soustavy je řeka Vltava.

Vltava pramení na Šumavě pod Černou horou ve výši 1.172 m, až po ústí Labe u Mělníka má délku 429,9 km. Sbírá vody z povodí na ploše 28.088 km² a vede je romantickými zalesněnými partiemi, sevřenými údolními a přejezdy (Čertova stěna), mnoha zákruty (Rožmberk, Krumlov) a krásnými údolními nivami. Tato přírodní krása inspirovala malíře, básníky, hudebníky k dílům světové úrovně. Její jméno ožívá i v nesmrtelné symfonii Bedřicha Smetany.

Vodohospodářské podnikání na Vltavě neslo se zprvu zájmem o splavnění. Vltava byla dávnou dopravní cestou mezi jihem a severem země. Plavbu však ztěžovalo kolísání průtoků a přejeje.

V územních kotlinách při řece Vltavě u Českých Budějovic a u Třeboně v povodí Lužnice, přítoku Vltavy, byly před mnoha staletími budovány důmyslné rybniční soustavy.

Horní i střední Vltava má hluboce zaříznutá skalnatá a vcelku málo zalidněná údolí. Tato údolí umožňují vytvoření velkých vodních zásob vybudováním údolních přehrad a jejich všestranné vodohospodářské využití.

Průměrné vzdušné srážky v povodí Vltavy jsou 671 mm ročně a jsou rozděleny velmi nerovnoměrně (od 442 do 1.500 mm). Tato různorodost a nerovnoměrnost se projevuje nápadně v odtocích. Poměr extrémní hodnoty (voda stouletá k průtoku minimálnímu) se pohybuje od 584 : 1 (Vyšší Brod), 367 : 1 (Kamýk) do 345 : 1 (Modřany).

Při velkých vodách dochází ke střetávání s povodněmi z přítoků, což se jeví velmi nepříznivě. Ještě před nedávnou dobou působily těžké jarní odchody ledů velké hospodářské ztráty a starosti obyvatelům podél řeky.

Státní vodohospodářský plán vyřešil pro povodí Vltavy veškeré možnosti výstavby přehrad i míru dosažitelného zlepšení průtoků. Kromě využití vodní síly se dbá o účelné zásobování sídlišť vodou, o dodávku vody průmyslu a zemědělství, o ozdravení řek a o ochranu před povodněmi.

Výstavba soustavy vodních nádrží velkých obsahů na Vltavě, které by vzájemně na sebe navazovaly a svými vodohospodářskými účinky tvořily klíč k ovládnutí povodí hlavní vodní tepny české pánve.

Základní význam Vltavské kaskády spočívá v zabezpečení špičkového výkonu státního elektro-energosystému. Komplexní význam má pak pro zemědělské závlahy na dolním toku, ve zlepšení splavnosti, pro zásobování pitnou a průmyslovou vodou a v ochraně území před povodněmi.

Dnes je postaveno 7 stupňů Vltavské kaskády. Vltava bez přítoků se podílí na teoretickém potenciálu vodních zdrojů asi 10 %.

Vltava pod Prahou je kanalizována a tvoří mezinárodní dopravní cestu, která spojuje Prahu s mořem.

Vodohospodářský a energetický význam Vltavské kaskády

V ČR jsme odkázáni jedině na vody z dešťových srážek. Nemáme jiných zdrojů, které by zlepšily vodohospodářskou bilanci spotřeby (ledovce, krasové vody, moře).

Z celkového množství srážek, které v průměrném roce spadnou na naše území (92 miliard m³), odtéká od nás 31 %. Odtokové poměry našich řek jsou ovlivněny nepravidelným časovým a místním rozdělením srážek, hydrologickým charakterem území, geologickými a půdními poměry, rozdíly teplot mezi jednotlivými oblastmi a změnami vegetačního krytu. Proti všem těmto nepravidlostem přírodních podmínek bojujeme technickými opatřeními – našimi velkými vodními díly. Pro Českou pánev má největší význam naše Vltavská kaskáda.

Přirozený spád Vltavy od Želnavy až po Vrané nad Prahou je 525 m. Ve stupních Vltavské kaskády podaří se soustředit 498 m spádu, tj. 93 % a zadržet celkem 1.675 mil. m³ vody. Z celkového zadržitého množství vody bude 1.105 mil. m³ sloužit k zlepšování přirozených průtoků Vltavy.

Vodohospodářský význam Vltavské kaskády záleží tedy především ve vyrovnání a zlepšení odtoků a ve snižování povodňových průtoků.

Nejhořejší nádrž Lipno zlepšuje nejmenší průtoky, které byly dosud kolem 1,0 m³/s na 12,6 m³/s v zimě a na 8,5 m³/s v létě. Orlík zlepšuje průtoky již na 56,5 m³/s v zimě a 37,5 m³/s v létě.

Účinkem velkých obsahů zdrží Vltavské kaskády se snižují povodňové špičky, a to v Lipně z 330 m³/s na 150 m³/s, v Č. Budějovicích z 810 m³/s na 415 m³/s a konečně pod Slapy ze 2.370 m³/s na 1.450 m³/s.

Popis vodohospodářských zařízení na Vltavě od Prahy k pramenným oblastem

Jedinečné pohledy na starobylé kulturní památky historické části Prahy jsou výtvarným dílem Vltavy.

Pražské jezy vzdouvají tok Vltavy do šířky, vytvářejí ostrovy a překrásné výhledové partie na symboly české historie a na stavitelské památky.

V Praze na Vltavě se dlouho udržely některé jezy vybudované již před staletími. Jezy sloužily hlavně ke vzdouvání vody pro mlýny a vodárny.

Jezy měly povětšinou jinou polohu, než je tomu dnes, jenom staroměstský zůstal ve své původní poloze a právem jej označujeme za nejstarší pražský jez.

V letech 1870 až 1880 bylo na Vltavě v Praze ještě asi 60 vodních děl. Při velkých regulačních pracích kolem roku 1910 byly i jezy zčásti zrušeny, zčásti upraveny nebo zcela přestavěny.

Při novém jezu Helmovském byla v r. 1911 až 1913 postavena vodní elektrárna na Štvanici, jedna z prvních v pražské oblasti. Využívá spádu při jezu 4 m a má 3 turbíny s hlt-

pokračování na str. 8

Výstaba vodních přehrad... pokračování ze str. 7

ností po 10 m³/s. Celková roční výroba je 7 milionů kWh. V Praze je též dosud zachována význačná vodohospodářská kuriozita, a to gravitační vodovod z Vltavy pro pražský hrad z doby českého krále Rudolfa II. V letech 1581 až 1593 byla pod Letenským kopcem proražena štola 1092 m dlouhá, jíž byla vedena voda od bývalého Novomlýnského jezu do Královské obory. Na zažloutlém pergamentu, dnes uloženém v technickém muzeu, je „věrné vyobrazení průkopu v celé své rozsáhlosti“.

Vrané

Prvním stupněm soustavné výstavby vodních děl na Vltavě nad Prahou je Vrané. Bylo vybudováno v letech 1930 až 1935. Vodní dílo se skládá z jezu, plavidlové komory a elektrárny. Jez je vytvořen z pevného prahu a ze 4 polí, hrázených pohyblivými železnými stavidly. Vzduť zasahuje 12 km daleko proti proudu Vltavy. Na levém břehu jsou k jezu připojeny 2 plavidlové komory. Delší komora je určena pro přepravu vorů a nákladních lodí. Menší komora slouží osobní přepravě a pro sportovní lodě. Na pravém břehu přiléhá k jezu vodní elektrárna, která vyrobí ročně průměrně 66 mil. kWh. Základ jezu tvoří tvrdé algonkické břidlice, v nichž je zajištěna vodotěsnost soustavou cementových injekcí (přetlak 4 až 6 atm). Jezové otvory jsou při opravách provizorně zahrazovány železnou konstrukcí, normálně osazenou nad vzduťou vodou. Zdrž obsahu 11 mil. m³ vytváří vyrovnávací prostor pro špičkový provoz Slapské vodní elektrárny. Vodní elektrárna Vrané pracuje průběžně a zajišťuje vyrovnávání průtoků v dalším toku Vltavy.

Štěchovice

Jednou z nejromantičtějších partií celého vltavského údolí byly tzv. „Štěchovické proudy“ v zákruzech Vltavy nad Štěchovicemi. Systematická výstavba přehrad vynutila si zde obtížné technické rozhodování. Byly studovány stupně nízké i vysoké, posuzovány a hodnoceny. Nejnížší poloha je dána dosahem vzduť vranské zdrže. Konečné řešení vykristalizovalo z návrhu dnes provedeného. Původní řešení bylo ovlivněno hlavně snahou o splavnění. Konečné řešení však přihlédlo i ke stoupajícímu významu využití vodní energie, které výstavbu tohoto stupně ekonomicky podpořilo.

Dílo bylo prováděno v době pro nás nejtemnější. Se stavbou bylo započato r. 1939 a byla dokončena v r. 1945. Přehrada je umístěna v úzké skalní soutězce a má opět tři části: hráz, plavební komoru a středotlakou elektrárnu. Ke stavbě však byla dále přičleněna i výstavba vysokotlaké přečerpávací vodní elektrárny s vodním akumulátorem.

Hráz je gravitační betonová s pohyblivou železnou hradicí konstrukcí. Je založena zčásti na porfýru jílového pásma, zčásti na mandlovcovitém diabasu. Přepad tvoří pět otvorů a je hrazen Stonyovými uzávěry umístěnými na koruně. Úplné vypuštění je možné středním otvorem v hrázovém zdivu. Těleso hráze je z betonu. Proti účinku agresivních vod je líc hráze opatřen kopákovým zdivem vyspávaným cementovou maltou. Hrázové těleso je odvodňováno systémem drenážních trubek vyvedených do revizní stoly v tělese hráze.

Rozměry plavební komory odpovídají lodím nosnosti 1.000 t. Užitečná délka komory je 118,4 m, světlá šířka 12 m. Středním záporníkem je komora rozdělena na dvě komory délky 85 a 40 m. Vhodným uspořádáním výtoků a spodního plavebního kanálu (oba obtoky byly prodlouženy za dolní zhlaví na délku 15 m) bylo dosaženo, že rychlost vytékající vody byla snížena pod 1 m/s, takže vlnění neohrožuje bezpečnost plavby.

Budova elektrárny je umístěna šikmo k ose tělesa hráze, což umožnilo vhodné připojení vysokotlaké vodní elektrárny. Ve středotlaké elektrárně jsou 2 Kaplanovy turbíny hltnosti po 75 m³/s, které průměrně ročně vyrobí 86 mil. kWh. Elektrárna pracuje jako pološpičková s vyrovnáváním průtoků v nádrži vranské.

Výhodné morfologické podmínky přehradního profilu umožnily přístavbu vysokotlaké přečerpávací vodní elektrárny. Na stráni byla umístěna akumuláční nádrž, ze které vede dvojité ocelové potrubí o průměru 1,7 až 2 m k vysokotlaké turbíně.

Celková roční výroba vysokotlaké elektrárny je 30 až 40 mil. kWh a roční spotřeba energie pro čerpání 55 až 75 mil. kWh.

Od turbin odtéká voda do spodní zdrže, odkud se čerpá v době nočních špiček zpět do akumuláční nádrže.

V době výstavby (1945) bylo přečerpávací soustrojí největším ve střední Evropě. Skládá se z Francisovy turbíny 20 MW, dvoustupňového čerpadla a generátoru provozovaného současně jako motor. Čerpadlo, turbína, generátor i buďič jsou na jednom společném 22 m dlouhém hřídeli.

Všechny části stavby byly založeny na zdravé skále a nepropustnost základu byla zajištěna injekční clonou, 15 až 20 m hlubokou při přetlaku až 10 atm. Povrch základové skály byl otorkretován cementovou maltou v tloušťce 10 až 15 mm.

Vzduť hladina zaplavila peřeje a romantické turistické stezky podél řeky. Vytváří však novou krásu, nové zátoky, přístupné i turistické plavbě až do Slap, kde v posledních letech bylo vybudováno nové velké dílo Vltavské kaskády.

(pokračování příště)

*Zde měly být umístěny dva obrázky – fotografie
ilustračního charakteru.
Bohužel byly do tisku předány
v nepoužitelné
kvalitě.*

SKAUTING JAKO ŽIVOTNÍ STYL

Milena Svobodová - Mája, přístav SEDMIČKA Pardubice
práce k vůdcovským zkouškám

Pokud se vám zdá, že jste tento nadpis již kdesi četli, věřte, že tomu tak skutečně je. Celý zní:

Skauting jako životní styl, co může dát skauting dospělým

a původně je jedním z hesel ve skriptech vůdcovského lesního kurzu Stříbrná řeka. Já jsem si ho vybrala, protože si myslím, že rozdíl nejen v chování „navenek“, ale i v celkovém přístupu ke světu, ke svým blízkým i ostatním spoluobytelům planety Země jsou a budou stále zřetelnější, pokud budeme porovnávat jedince, kteří měli možnost poznat skutečné hodnoty (nemám tedy na mysli pouze skauty) a ty pro něž se jediným směrodatným principem staly jejich vlastní potřeby a zájmy. Nechci a ani nemůžu tvrdit, že každý skaut je dobrák se srdcem na dlani, chtěla bych v této práci jen poukázat na to, že skauting umožňuje poznání oněch skutečných hodnot a tím úspěšný rozvoj osobnosti. Můj vypůjčený nadpis hovoří o dospělých lidech, ale ani dospělým se nikdo nestane mávnutím kouzelného proutku a proto i já začnu tam, kde jsme kdysi začínali všichni - u dětských let a u toho, co dnešní děti do oddílu přivádí.

Otázkou je, jak to tedy ten skauting dělá, že se mu i v dnešní době, kdy na morální a duchovní hodnoty není kladen zdaleka takový důraz, jako v dobách jeho počátku, daří získávat a vychovávat mladé lidi, kteří jsou ochotni pomáhat dalším?

Nejspíš je to právě touha těchto lidí po tom, co se jim nedostává - pocit, že jsou někomu užiteční, potřební, uvědomění si vlastní soběstačnosti, vlastních schopností a možností, ale i sounáležitosti s ostatními.

To jsem už trochu odbočila k tomu, co mnohé členy udrží v oddíle ve chvíli, kdy už odrostou těm neumytým ešusům :) a zapomínáním plavkám.

Co ale přivádí ty nejmladší na naše schůzky? Pokud to není zrovna babička, která by ráda měla volné odpoledne, bývá to často touha po dobrodružství, očekávání, že zažijí o víkendu něco jiného než jejich vrstevníci ze školních lavic. Tyto představy jsou většinou naplněny a aniž by si to děti zpočátku nějak příliš uvědomovaly, jsou jim zároveň velmi nenásilnou formou vštěpovány zásady, které je budou tak či onak provázet po zbytek života. Onou nenásilnou formou teď rozhodně nemám na mysli učení se nazpaměť bodům skautského zákona, ale situace, které se vyvinou například na výletě, při hře, při práci, na táboře... Z těchto situací, kdy často probíhá vzájemná sebevýchova (neformální sociální kontrola), si účastníci odnášejí velmi mnoho. Upevní si smysl pro dodržování základních životních pravidel, smysl pro spolupráci a vzájemnou nezištnou pomoc i ochranu slabších. Kromě toho, že děti jsou „otužovány“ psychicky, mělo by být samozřejmostí i zvyšování zdatnosti fyzické a radost z pobytu a pohybu v přírodě.

Práce v malých skupinách (družinách) umožňuje lepší poznání nejen ostatních členů družiny ale i sám sebe, dosažení sebedůvěry, spolehlivosti a rozvoj schopnosti spolupracovat a pokud to bude potřeba i vést ostatní. Příprava na vstup do světa dospělých probíhá za vzájemného oceňování - a s pocitem svobody a spontánnosti. Tímto formováním charakteru se utvářejí osobnosti, které nemají strach z vlastního názoru na dění kolem sebe a vnímají svět s otevřenými očima.

Aby nedošlo k omylu - rozhodně se nedomnívám, že výsledkem součtu skauting plus vnímavý člen je vždy jedinec soběstačný a ochotný nehrabat jen na tu svoji hromádku, ale občas přihodit nějaké to zrníčko i na kupičku bližního svého - myslím si, že pokud se někdo ocitne na oně pomyslné hranici (někdy bohužel až příliš konkrétní) a rozhoduje se, kam přihodit poslední závaží, mohou se získané zkušenosti, poznatky, otevřené vnímání světa a širší obzory stát přínosem na té správné straně.

Důležité je, aby děti měly kladné vzory (což většinou není to samé jako kladný hrdina seriálu pro děti), které by mohly obdivovat a snažit se o jejich napodobení. Bohužel poslední obdivovaná osobnost na dětských hřištích, kterou se mi podařilo vystopovat je jistý nejmenovaný terorista. To jistě mluví (a vychovatele připravuje o poslední vlasy) samo za sebe. Mnohé děti strádají v dnešní společnosti citově i sociálně, některým z nich chybí jistota pevného rodinného zájmu - něco z toho jim může poskytnout právě oddíl. Tím, že tyto děti získají pocit, že jsou podporovány a někdo jim věří - očekává od nich nějaké výsledky, uvědomí si zájem o vlastní osobu ze strany někoho, na kom jim záleží, jsou motivovány k tomu, aby požadované výkony skutečně podávaly.

Oddíl a jeho vedení zároveň představuje oporu i při hledání systému hodnot, pomoc při snaze o rozlišení pravých životních hodnot a jejich utřídění. Myslím, že právě v tomto bodě je funkce skautingu velmi důležitá, protože mnoho mladých lidí hledá princip s kterým by se mohli ztotožnit a do kterého by mohli nějakým způsobem promítnout své vlastní vnímání světa. Pokud se tímto odrazovým můstkem má stát právě skauting, je nutné zabránit tomu, aby ustrnul v pouhém uctívání a dodržování původních tradic. I jeho program se musí přizpůsobit dnešní době, tak aby stále oslovoval a přitahoval nové členy. O to se často aktivně snaží právě ti dospělí, kteří odmítli odložit skautský krok společně se školní aktovkou.

pokračování na str. 10

Skauting jako životní styl... pokračování ze str. 9

Pro tento zvláštní živočišný druh je typické, že přes veškerá (mnohdy až výhruzná) varování svých příbuzných, blízkých a dobrých přátel s neochvějnou pravidelností podnikají stále nové akce se svým oddílem. Že od okamžiku, kdy na jaře teplota stoupne nad 10 stupňů celsia bivakují na balkoně panelového domu až do chvíle, kdy je odtud vykopne bílý kůň svatého Martina (samozřejmě s výjimkou dovolené strávené v lodi na putovním táboře). Že do svého nového auta naloží šest skautů, kteří se právě po břiše proplazili půlkou lesa, a deset metrů lana, které „jsme na tuhle akci prostě nutně potřebovali“. Existuje mnoho dalších neklamných příznaků, kterými se tito jedinci neopatrně prozrazují, ale nebudu zde plýtvat papírem na popisování jevů, které jsou každému, kdo tuto práci bude číst, jistě důvěrně známé.

Ráda bych se teď vrátila k tomu, jaký přínos představují tito dospělí skauti pro společnost a co dává skauting jim.

Tito lidé působí svou snahou o dodržování určitých morálních zásad a rezervovaným přístupem ke konzumnímu způsobu života na někoho jako balzám na duši a na některé další jako z nebe spadlý obyvatel jiné planety. Musí to tedy být to tedy osobnosti, které nemají strach se odlišovat, které přesně vědí, co chtějí a pevně věří ve správnost toho, co dělají.

Jejich výhodou ovšem je, že jsou stále přístupni dalším poznatkům a dalšímu vzdělávání. Jinak to totiž v kontaktu s mladými lidmi a dětmi ani nejde, pokud si chtějí udržet přirozenou vnitřní autoritu. Právě tato pružnost, ochota přijímat nové poznatky a rozšiřovat si tak obzory jim umožňuje stát se vzorem pro mladé lidi v oddíle a často i zdrojem dobré pohody ve svém okolí.

Co jim naopak tohle všechno přináší? Ze svojí pozice na hranici mezi nedospělostí a dospělostí, kam sama sebe z tohoto pohledu řadím, (i když úřady jsem byla uznána za dospělou již před dvěma roky) to ještě těžko můžu posoudit, ale myslím si, že velice cenný je právě onen bezprostřední kontakt s dalšími generacemi a to jak s těmi předešlými, tak s těmi následujícími... Dále je to zřejmě již zmiňovaný pocit potřeby a užitečnosti...(?!)

Z výše sepsaných úvah a faktů by se mohlo zdát, že si tito nadšenci na rozdíl od většiny normálních občanů, kteří si život pokud to jde spíše ulehčují, snaží život co nejvíce zkomplikovat. Nejspíš ano. Buďme jim za to, že bez těchto komplikací nedokáží žít, vděční.

HKVS SOUTĚŽIL

HANDYCAPLYCEUM, což jest občanské sdružení na podporu handicapovaných dětí vyhlásilo na podzim roku 2001 soutěž na videozáznam o práci s handicapovanými dětmi. Protože jedna z kategorií byla vypsána na prevenci před závažnými onemocněními (mentálními i fyzickými), rozhodl se bratr Amateur přihlásit jménem HKVS do této soutěže videofilm o NAVIGAMUS. Video kasety byla pořadatelé přijata a po shlédnutí pořadu se porota rozhodla zařadit film do soutěžního promítání dne 2. února v Rakovníku, kde se konalo české kolo této soutěže. Pořadatele pozvali na tohle promítání i delegaci HKVS s přáním, aby se dostavila ve skautských krojích. Takže byla narychlo sestavena delegace ve složení jedné ženy a dvou mužů, což byli bratři Jack a Amateur a sestra Majda. Delegace byla v Rakovníku přivítána předsedou HANDYCAPLYCEA panem Dr. Veselým, film o NAAVIGAMUS byl uveden na velkoprošném plátně a jako jediný byl během projekce provázen potleskem, místy i skandováním, takže jsme s napětím očekávali konečný verdikt poroty o umístění. Mezitím Amateur „udělil“ několik rozhovorů přítomným novinářům a Česká televize s ním natočila delší rozhovor o tom, co je to skauting (zejména vodní) a jak jsme se dostali ke spolupráci s handicapovanými dětmi. Rozhodnutí poroty nám pak přineslo čestné uznání, protože se video přece jen nedotýkalo přímo práce s postiženými dětmi. Na vysvětlenou jen ještě dodáváme, že herec Julius Satinský je protektorem celé této propagační akce, je přítomen na celostátním kole soutěže a předává ceny oceněným filmům. Pamatujte na film „S Tebou mne baví svět“, kde pan Satinský hrál roli právě Alberta? Tak proto ten název této videosoutěže.

JACHTSERVIS INFORMUJE

Zájemci o oplachtění P550 při SKARE 2002 na Slezské hartě nechť se obrátí na Oskara s požadavky na materiál. Informativní ceny dílů podle kalkulace v r. 2001 jsou tyto:

Plachty (hlavní plachta + kosatka): 1.500 Kč
Kompletní stěžeň + ráhno
(vč. napínáků a závěsů): 1.960 Kč
Kompletní kormidlo: 780 Kč
Ploutev: 100 Kč

Oskar – Ing. Otokar Randák
Pod Královkou 1a
169 00 Praha 6
tel. 02/205 125 71

KALENDÁŘ AKCÍ

16. 3. – SOB CUP , 16.pvs Praha, David Jupp Waraus, 0603/85 64 84

23. 3. – Otevírání Ploučnice, přístav Mimoň, Jan Šantora, Malá 168, 471 24 Mimoň, 0425/862 704

30. 3. – Otevírání Doubravy, Junák Ronov, Franta Bobr Zvěřina, Pod nádražím 520, 538 42 Ronov nad Doubravou, 0455/690 184, 0607/526 167

6. 4. – Lorenzova stuha (závod pramic), řeka Jihlava v Třebíči, pořádá přístav Žlutá ponorka Třebíč, info na www.5-oddil.unas.cz nebo na e-mail: zizal@seznam.cz

19.–21. 4. – Seminář K+V VS, Srbsko u Mnichova Hradiště, HKVS

19.–21. 4. – Divoká Orlice

3.–5. 5. – SKARE Slezská harta, Kapitanát VS Moravsko-slezského kraje, ing. Stanislav Holec, Francouzská 61, 708 00 Ostrava, e-mail: junakostrava@mybox.cz, tel: 069/696 25 55, 678 33 96

8. 5. – Kotorský závod – propozice budou v KP a na www.flotila-liberec.webzdarma.cz, přihláška a info: Roman Čajoch Patočka, Energetiků 483/3, 460 01 Liberec 4, tel/zaznam. 048/510 44 24, mob. 0604/98 32 10 patocka.r@tlib.cz

10.–12. 5. – Sázavské pádlo, Loděnice Vltava, info: Jaroslav Guma Veit, jveit@volny.cz

10.–12. 5. – 26. ročník JUPEE, soutěž ve zpěvu, středisko Lilie Karlovy Vary, Zdeněk Kunc, Karla Kučery 5, 360 06 Karlovy Vary, 017/45 19

11. 5. – Kotorský závod www.flotila-liberec.webzdarma.cz, (Flotila Liberec) Roman Čajoch Patočka, Energetiků 483/3, 460 01 Liberec 4, tel/zaznam. 048/510 44 24, mob. 0604/98 32 10 patocka.r@tlib.cz

18. 5. – Liberecké primátorky - propozice v KP a na www.flotila-liberec.webzdarma.cz, (Flotila Liberec) Roman Čajoch Patočka, Energetiků 483/3, 460 01 Liberec 4, tel./záznam. 048/510 44 24, mob. 0604/98 32 10 patocka.r@tlib.cz

25. 5. nebo 8. 6. – Dětský den na přehradě – termín bude upřesněn,

www.flotila-liberec.webzdarma.cz, (Flotila Liberec)

Roman Čajoch Patočka, Energetiků 483/3, 460 01 Liberec 4, tel/zaznam. 048/510 44 24, mob. 0604/98 32 10 patocka.r@tlib.cz

31. 5.–2. 6. – Mimoňské pádlo, přístav Mimoň, Jan Šantora, Malá 168, 471 24 Mimoň, 0425/862 704

8. 6. – Čajová plavba (závod pramic), tábořiště Lavičky na Dalešické přehradě, pořádá přístav Žlutá ponorka Třebíč, info na www.5-oddil.unas.cz nebo na e-mail: zizal@seznam.cz

14.–16. 6. – MATTONI CUP, info: přístav Freetown Karlovy Vary, Radek Forman, Nákladní 21, 360 05 Karlovy Vary, 017/492 74

14.–16. 6. – ČPV Blanice

14.–16. 6. – Čochtanovy závody, Kroměříž a Uherské Hradiště, Ing. Zdeněk Vopička, Spáčilova 48, 767 01 Kroměříž

21.–25. 8. – AQUA 2002 (stretnutie skautov s medzinárodnou účasťou zamerané na vodu), Slovenský skauting - Aqua 2002, Pražská 11, 816 36 Bratislava, Slovenská republika, e-mail: aqua2002@aqua.sk, tel.: +421-2-57297305 (ústredie Slovenského skautingu), +421-2-44253872 (hlavný organizátor Aqua 2002)

13.–15. 9. – ČPV Teplá a Střela

28. 9. – Napříč Prahou přes 3 jezy, HKVS, Jaroslav Guma Veit, jveit@volny.cz

29. 9. – Pražský maratonský tříatlon, David Jupp Waraus, 0603856484

4.–6.10. – Hamerský potok, Kotva Braník

11.–13. 10. – Vavřínecký potok (Výrovka)

19. 10. – Víkend pražských vod: Rokytka (info PRJ tel. 02/802 340)

20. 10. – Víkend pražských vod: Botič (Kotva Braník)

26. 10. – Zavírání Doubravy, Junák Ronov, Franta Bobr Zvěřina, Pod nádražím 520, 538 42 Ronov nad Doubravou, 0455/690 184, 0607/526 167

2. 11. – 19. běh o koláč panny z Dívčích hradů, SK Motorlet, Martin Humpolec, 0608524217, motorlet@seznam.cz

KALENDÁŘ SCHŮZÍ HKVS

22. 2.	– Tortuga Nymburk + SHP	3.–5. 5.	– SKARE Slezká harta
21. 3.	– Praha	16. 5.	– Praha
11. 4.	– Praha	6. 6.	– Praha
19.–21. 4.	– Sraz K+K Srbsko u Mnichova Hradiště	26. 6.	– Praha

VODNÍ SKAUTI DO EVROPY

Na podzimním srazu K+K v Kojetíně byl odhlasován rozjezd projektu „Vodní skauti do Evropy“. Aby neskončilo u hlasování, byla ustavena pracovní skupina ve složení Bída, Lentilka (obě Praha), Mája (Pardubice), Šotek (České Budějovice), Pavlína Fajkošová (Ostrava) a za kraje Jája (Plzeňský kraj) a Dan Sedláček (Ústecký kraj). Část této pracovní skupiny se po novém roce sešla v Praze s Raduš.

V dohledné době je pro nás prioritou práce na grantovém projektu. Jeho hlavním cílem je zahraniční účast na Navigamu 2003 jako část výměnných pobytů našich vodních skautů. Právě jeden z grantových programů Evropské unie, Youth, by měl z velké části pokrýt náklady spojené s výměnou. Na druhou stranu z něj vyplynou některé podmínky, ze kterých budeme muset vycházet. Proto vás budeme průběžně informovat jak o grantovém programu samotném, tak i o postupu naší práce.

Dlouhodobě se budeme snažit o vybudování fungující sítě zahraničních kontaktů, informovat vás o možnostech využívání nejrůznějších způsobů financování zahraničních akcí a umožnit vodním skautům účast na různých zahraničních seminářích apod.

Co se kontaktů do zahraničí týká, základem pochopitelně jsou ty již navázané a fungující. Pro nás, vaši zahraniční pracovní skupinu, je však nezbytné, abychom věděli, kde už kontakty máte. Rádi bychom se vyhnuli dvojímu oslovení partnerských oddílů. Také by nás zajímalo, kolik zhruba lidí z vašeho přístavu by mělo o výměny zájem a jaké jsou jejich komunikační možnosti v cizích jazycích. Teprve v návaznosti na informace, které od vás získáme, můžeme oslovovat různé zahraniční oddíly s konkrétnější nabídkou spolupráce. Abychom měli všechny potřebné informace v přehledné formě, prosíme vás o vyplnění tabulky na konci článku.

Spolupracujeme i se Zahraničním odborem Junáka. Rádi bychom vás informovali o připravovaném semináři Za Obzor 2002. Seminář je určen zejména roverům a rangers, kteří mají o zahraniční rozměr skautingu zájem a vedoucí, kteří nějakou zahraniční akci plánují. Součástí semináře jsou přednášky o grantových programech (Youth, MŠMT), „burza“ seminářů a zahraničních akcí skautských i neskauských, vytváření modelových projektů pro různé grantové programy a v neposlední řadě se semináře

účastní zahraniční hosté. V letošní třetí ročník semináře by být převážně germanofonně orientován, ale pochopitelně si na své přijdou i ostatní. Seminář se koná 5.–7. 4. 2002 v nymburské Tortuze. Zájemci necht' se ozvou na Zahraniční odbor Junáka nebo přímo Len(til)ce na thoris@centrum.cz.

Kromě pravidelných zpráv v Kapitánské poště pracujeme i na „zahraničních“ vodáckých internetových stránkách, kde by měly být ty nejaktuálnější informace. Internet ostatně považujeme za hlavní způsob komunikace při získávání zahraničních kontaktů a jejich následném využívání.

Vodní skauti, do Evropy!
Len(til)ka & Bída

přístav / oddíl	_____
máte kontakt v zahraničí? jaký?	_____
o výměnu s jakou zemí byste měli přednostně zájem?	_____
s kolika dalšími pro výměnu počítáte, v jakých věkových skupinách?	_____
jaké jsou vaše / jejich jazykové schopnosti?	_____
na jak dlouho byste si výměnu představovali? v jakých termínech?	_____
o jaký typ aktivity byste měli v zahraničí zájem (kulturně-poznávací pobyt, láboření rafting...)	_____
jaký typ aktivity se chystáte nabídnout partnerskému oddílu vy?	_____
jsíte schopni / ochotni nabídnout v rámci výměny program i pro handicapované skauty?	_____
má váš přístav / oddíl vlastní www stránky? http://	_____
kontaktní osoba	_____
mail:	_____
adresa	_____

HKVS HLÁŠÍ

Zápis ze zasedání HKVS, které se konalo 17. 1. 2002 v Praze

Přítomni: Vezír, Pišta, Sam, Oskar, Jack, Puma, Pavel, Raduš, Ježek, Vlasta, Blecha

Vezír, Sam – informovali o odchodu jednoho z karlovarských oddílů z organizace. HKVS zašle dopis ORJ Karlovy Vary v tom smyslu, že HKVS má zájem, aby loď P 550, které jsou ve vlastnictví tohoto oddílu zůstaly v Junáku.

Oskar – upozorňuje v souvislosti s předcházejícím bodem, že je třeba převést ústní dohodu o duševním vlastnictví k lodi P 550 převést do písemné smlouvy mezi HKVS a firmou Trident Plzeň.

Vezír – podal informace z náčelnictva. Stěžejní informací byla zpráva o nutnosti zřídit v Junáku archivní službu. Z různých možností naplnění zákona o archivnictví byla zvolena

varianta, při které vzniknou krajské skautské archivy, vedené krajskými archiváři, kteří budou příslušně proškoleni. HKVS se rozhodl nechat vyškolit vlastní archiváře. Do zasedání HKVS na Tortuze je třeba vytipovat lidi, ze kterých by byl archivář HKVS vybrán.

Raduš – Byla dokončena lodní knížka vlčat a žabiček. Lodní knížku bude možno zakoupit na jarním semináři K+K.

Sam – informoval o volbě krajského kapitána budějovického kraje, kterým byl zvolen Flint.

Vezír – Majda bude požádána o vedení evidence významování udělených HKVS.

Blecha, HKVS – 4. 1. 2002 byla zřízena internetová doména hkvs.cz, kde budou umístěny internetové stránky HKVS. Příslušné poplatky budou uhrazeny.

Raduš – byl ustaven organizační štáb akce „Evropský zítřek již dnes“ ve složení Lentilka, Bída a Mája. Štáb začal neprodleně pracovat. Po vyhodnocení časových možností bylo rozhodnuto upustit od zařazení závodu Tři jezy 2002 do akce.

zapsal Sam

Jirka Hold - Amateur:

POZOR! POZOR! POZOR!

NAVIGAMUS 2003 se blíží, i když se to dnes ještě nezdá. Ale čas utíká rychle a tak brzy se posádky i kapitáni začnou připravovat na toto mezinárodní setkání námořních a vodních skautů. Jarní 2002 sraz kapitánek a kapitánů v Srbsku bude projednávat všechny aspekty našeho vodního skautingu nejen NAVIGAMUS. A protože na posledních srazech neexistovalo ozvučení jednacích místností aktivisují „dráteníci“ opět fungl nové RADIO NAVIGAMUS. Prosíme a žádáme proto všechny účastníky jarního srazu K+K, aby si sebou vzali transistorová radia s rozsahem VKV (FM). Uslyšíte v pohodě u nejen svých stolů celé jednání srazu, ale pokud se budete pohybovat mimo jednací síň a budete mít svůj transistorák sebou budete stále informováni o celém dění. Nám radioskautům to pak poskytne příležitost vyzkoušet nové zařízení dovezené z USA. Na vlastním NAVIGAMUS bychom rádi ukázali další pokrok, tj. velkoplošnou TELE-VIZI NAVIGAMUS. Ale raději nic neslibujeme, jen říkáme, že se pokusíme. (Včetně promítnutí amerického filmu „GUADALCANAL“).

CHYSTÁ SE REKLAMNÍ LETÁČEK VODNÍCH SKAUTŮ

Všem fotografům a sběratelům, kteří chtějí pomoci při tvorbě reklamního letáku!

Potřebujeme z Vašich archívů zajímavé fotografie,

kteří vyjadřují pohodu, pohyb a napětí – prostě činnost vodních skautů.

Fotografie si, prosím označte na zadní straně adresou, abychom je mohli vrátit.

Prosíme o originály, v žádném případě neposílejte fotokopie nebo obrázky digitální podobě.

Požadovaný termín do 15. března 2002.

Fotografie zasílejte na adresu: Jan Řeháček (Aka), Malá 168, 471 24 Mimoň

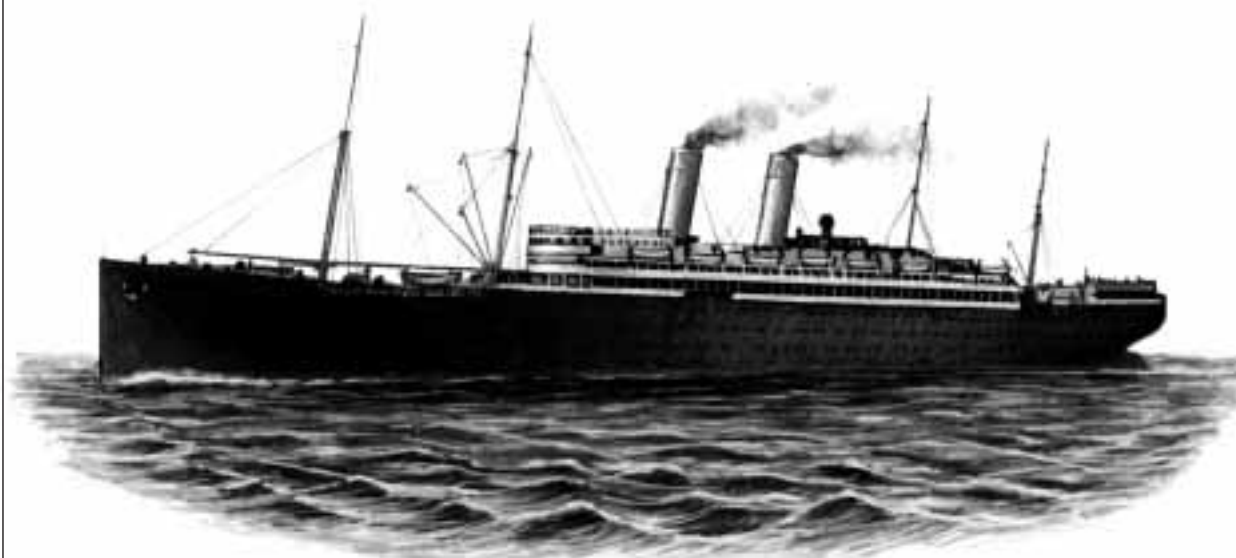
AMERIKA

Hamburg-America Line, Hamburg
Harland and Wolff, Belfast

Amerika, nový přírůstek společnosti Hapag, opět patřil velikostem rekordním lodím. Daleko zajímavější je však fakt, že loď měla neobyčejně dlouhý a pestrý život a na oceánech vydržela přes půl století.

Na vodu ji spustili v dubnu 1905. Dokončovací práce trvaly tři zátky a na první plavbu do New Yorku vyplula 11. října. Na této lince vydržela až do první světové války. 4. října 1912 se u Doveru srazila s britskou ponorkou B2, která se okamžitě potopila. Z šestnáctičlenné posádky ponorky se zachránil jen jediný člověk. V červnu 1914 vykonala první, a jak se ukázalo, i poslední plavbu na lince Hamburg - Boston. Po vypuknutí války ji Američané internovali a v Bostonu kotvila až do dubna 1917.

I její další osudy byly velmi pestré. V říjnu 1917 ji využili pro transportní účely amerického námořnictva. 14. července 1918 měla kolizi s britským parníkem *Fastnet*. Parník se potopil a šestnácti osob zahynulo. K další nehodě došlo 16. října při nakládkách uhlí v newyorském přístavu, kde se převrátila a potopila. V prusinci ji vyzdvihli na hladinu a po opravě se v únoru 1919 vrátila pod americkou vlajku do služby. V květnu 1920 začala její generální oprava trvající až do června 1921. V rámci válečných reparací připadla Američanům a první plavbu do Evropy vykonala pro US Mail SS Co. V srpnu 1921 přešla pod vlajku nové národní společnosti United States Lines. V březnu 1925 při modernizaci v Newport News loď těžce poškodil požár. Ze služby ji vyřadili v roce 1931 a na rozhodnutí o dalším osudu čekala až do října 1940, kdy ji v Baltimoru přestavěli na ubytovací loď. Po válce jménem *Edmund B. Alexander* kutvala od ledna následujícího roku v St. Johns na Newfoundlandu. Později sloužila jako transportní plavidlo mezi New Orleansem a Panamou. Tuto úlohu ji vydržela až do května 1949. Po vyřazení ze služby kotvila v Baltimoru až do začátku roku 1957, kdy ji prodala společnost Bethlehem Steel na rozehrání

Kapitánská pošta ročník 2001/2002

Informační zpravodaj vodních skautů a skautek. Vydává HKVS vlastním nákladem jen pro vnitřní potřebu.

Příspěvky zasílejte na adresu:

- Ing. Zdeněk Hájek, Štěpánská 16, 110 00 Praha 1 (diskety s texty + papírové předlohy, obrázky).
- E-mail: cesak@volny.cz (jen texty – soubory ve formátu *.TXT)

Sazba a tisk: Tiskárna Ralsko, s. r. o., Mimoň, Malá ul. 168/III, PSČ 471 24, tel./zázn.: 0425/862 704